

## Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další související zákony

1. Základní identifikační údaje	
Název návrhu: zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další související zákony	
Zpracovatel / zástupce předkladatele Ministerstvo financí	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte  <b>1. ledna 2023</b> hlavní účinnost zákona  <b>dnem následujícím po dni vyhlášení</b> přechodná ustanovení týkající se zvýšení limitu pro vznik plátcovství
Implementace práva EU: Ano - uveďte termín stanovený pro implementaci: - (dobrovolná implementace) - uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: ne	
2. Cíl návrhu zákona	
<p><u>Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty</u></p> <p>V souladu s Programovým prohlášením vlády je cílem navýšení limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže v případě osob povinných k dani s omezenou hospodářskou činností.</p> <p><u>Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty</u></p> <p>Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády je prodloužit lhůtu pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolních hlášení.</p> <p><u>Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením</u></p> <p>Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády upravit zákon o dani z přidané hodnoty tak, aby již při vzniku pokuty bylo možné rozlišit, komu je ukládána a v případě živnostníků, resp. společnosti s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba (tedy alternativa živnostníka, který svou činnost většinou standardně provozuje svépomocí), tuto výši snížit, neboť na tyto subjekty je její dopad nejmarkantnější.</p> <p><u>Zvýšení limitu pro paušální režim</u></p> <p>V návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády zaměřené na podporu podnikání směřované do zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty na 2 mil. Kč s navazující úpravou obdobnou zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního režimu v působnosti daně z příjmů fyzických osob s provázáním na povinnosti v oblasti pojistných. Záměrem je tedy zvýšení limitu hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.</p>	

### 3. Agregované dopady návrhu zákona

#### 3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano

##### Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty

Maximální výpadek na výnosu daně z přidané hodnoty by měl činit 10 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (z toho 6,4 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu, 2,6 mld. Kč na úrovni obcí, 1 mld. Kč na úrovni krajů).

V případě úprav spojených s kontrolním hlášením lze očekávat mírný výpadek díky snížení výše pokuty a rovněž zvýšené náklady spojené s implementací těchto změn do systémů Finanční správy České republiky.

##### Zvýšení limitu pro paušální režim

Dopady na veřejné rozpočty se očekávají ve výši -0,6 mld. Kč (z toho -0,5 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a -0,1 mld. Kč na úrovni obcí).

#### 3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost: Ne

#### 3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano

##### Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

Zvýšení limitu pro vznik plátcovství umožní více osobám povinným k dani využít zvláštní režim pro malé podniky, tedy nestát se plátcí DPH, při zachování dobrovolné registrace k DPH. Zároveň bude umožněno stávajícím plátcům, kteří nedosahují nové výše limitu si zrušit registraci k DPH.

##### Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

Dojde k prodloužení lhůty na podání následného kontrolního hlášení plátcům, kteří se s výzvou správce daně seznámí dříve než desátý den po dodání výzvy do datové schránky (tedy předtím než nastane fikce doručení do datové schránky).

##### Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

Drobným plátcům, kteří jsou fyzické osoby nebo společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem fyzickou osobou, bude ukládána nižší výše pokuty (v poloviční výši).

##### Zvýšení limitu pro paušální režim

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021, snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných a zefektivněním celého procesu spojeného se správou těchto povinností.

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ano
<p><u>Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty</u></p> <p>Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty se dotknou fungování územních samosprávných celků stejně jako ostatních plátců a osob povinných k dani. Daná úprava nemá žádný specifický dopad na územní samosprávné celky jako takové.</p> <p><u>Zvýšení limitu pro paušální režim</u></p> <p>Úprava limitu nemá vliv na činnosti územních samosprávných celků, specifický dopad lze pouze identifikovat ve vztahu k naplňování rozpočtů.</p>
3.5 Sociální dopady: Ne
3.6 Dopady na spotřebitele: Ne
3.7 Dopady na životní prostředí: Ne
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne
3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne
3.10 Korupční rizika: Ne
3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

## Obsah

---

A	Daň z přidané hodnoty.....	- 6 -
1	Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty.....	- 6 -
2	Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty .....	- 11 -
3	Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením .....	- 17 -
B	Daně z příjmů .....	- 22 -
1	Zvýšení limitu pro paušální režim.....	- 22 -

---

## **A Daň z přidané hodnoty**

---

### **1 Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty**

---

#### **1.1 Důvod předložení a cíle**

---

##### **1.1.1 Název**

Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty.

##### **1.1.2 Definice problému**

Jedním z cílů obsažených v Programovém prohlášení vlády vydaném v lednu 2022 je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro ty, kteří svou aktivitou financují chod země a vytvářejí pracovní příležitosti. V části věnované veřejným financím je pod bodem nazvaným „Podpora zaměstnanců a podnikání“ uvedeno, že Vláda zvýší limit pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na 2 000 000 Kč s tím, že na stejnou hranici se posune možnost využití režimu paušální daně.

##### **1.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti**

V souladu se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“) se plátcem z titulu překročení obratu podle § 6 stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců nepřesáhne 1 000 000 Kč, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.

Obratem se v souladu s § 4a zákona o dani z přidané hodnoty rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za (i) zdanitelné plnění, (ii) plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně a (iii) plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně. Do obratu se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.

Z titulu překročení obratu se osoba povinná k dani stává plátcem k prvnímu dni druhého měsíce následujícího po měsíci, v němž překročila obrat. Společně s překročením obratu vzniká osobě povinné k dani povinnost podat přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty, a to do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém byl překročen obrat.

Aktuálně platný limit ročního obratu ve výši 1 000 000 Kč odpovídá částce 35 000 EUR při kurzu platném ke dni přistoupení České republiky k Evropské unii a od roku 2004 se nezměnil.

Z pohledu směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, ve znění pozdějších změn (dále jen „směrnice o DPH“), se jedná o tzv. zvláštní režim pro malé podniky, který umožňuje členským státům osvobodit od daně osoby povinné k dani, jejichž roční obrat je nejvýše roven ekvivalentu v národní měně následujících částek při kurzu platném ke dni jejich přistoupení. Pro Českou republiku, jak již je výše zmíněno, se jedná v souladu s čl. 287 směrnice o DPH o částku ve výši 35 000 EUR. Počet osob povinných k dani, jichž se toto osvobození, resp. tento zvláštní režim pro malé podniky vztahuje, se odhaduje na 910 000 osob.

Výši limitu je možné na základě čl. 395 směrnice o DPH upravit, a to na základě žádosti členského státu, na jehož základě Evropská komise vypracuje návrh rozhodnutí, který následně schválí Rada. Česká republika požádala koncem roku 2021 o zvýšení současné prahové hodnoty z 35 000 EUR na 85 000 EUR, a to do 31. prosince 2024. Předpokládá se, že žádosti České republiky bude vyhověno nejpozději do konce května 2022.

Aplikovatelnost limitu 85 000 EUR byla v žádosti stanovena ke konci roku 2024 z toho důvodu, že od 1. ledna 2025 bude všem členským státům umožněno navýšit prahovou hodnotu až do částky 85 000 EUR již bez předchozí žádosti, a to na základě směrnice Rady (EU) 2020/285 ze dne 18. února 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o zvláštní režim pro malé podniky, a nařízení (EU) č. 904/2010, pokud jde o správní spolupráci a výměnu informací za účelem sledování správného uplatňování zvláštního režimu pro malé podniky.

#### **1.1.4 Identifikace dotčených subjektů**

##### Osoby povinné k dani

Zvýšení prahové hodnoty pro uplatnění tzv. osvobození od daně pro malé podniky, resp. zvýšení limitu obratu pro vznik plátcovství a následnou registraci osob povinných k dani se sídlem v tuzemsku, se dotkne tzv. malých podniků s omezenou ekonomickou činností.

##### Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

#### **1.1.5 Popis cílového stavu**

V souladu s Programovým prohlášením vlády je cílem navýšení limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže v případě osob povinných k dani s omezenou hospodářskou činností.

#### **1.1.6 Zhodnocení rizika**

V případě ponechání stávajícího znění zákona o dani z přidané hodnoty bude právní řád České republiky sice v souladu se směrnicí o DPH, ale nebude naplněn jeden z cílů obsažených v Programovém prohlášení vlády vydaném v lednu 2022, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro ty, kteří svou aktivitou financují chod země a vytvářejí pracovní příležitosti, a to v podobě snížení administrativní zátěže těchto daňových subjektů.

### **1.2 Návrh variant řešení**

---

Vzhledem na cíle stanovené Programovým prohlášením vlády existují proto pouze dvě varianty řešení, a to ponechání stávající výše hranice pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu, nebo navýšení této částky na 2 000 000 Kč. Další varianty řešení by byly vytvořeny uměle, a proto nejsou součástí návrhu.

##### Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 vychází ze současné právní úpravy, kdy se plátcem daně z přidané hodnoty stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč.

## Varianta 1 – navýšení limitu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč

Při variantě 1 se plátcem daně z přidané hodnoty stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2 000 000 Kč. Pro informaci se uvádí, že počet osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty naroste cca o 105 tis. (vycházejí z údajů roku 2020).

Žádná z předložených variant není v rozporu s ústavním pořádkem a žádná se nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, proto budou obě varianty dále analyzovány.

### **1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů**

---

#### **1.3.1 Identifikace nákladů a přínosů**

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- naplnění cíle Programového prohlášení vlády,
- snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- snížení příjmů veřejných rozpočtů.

#### **1.3.2 Náklady**

##### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Kritérium vyjadřuje, zda dojde danou změnou ke snížení příjmů veřejných rozpočtů.

#### **1.3.3 Přínosy**

##### Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Kritérium vyjadřuje, jaký vliv budou mít jednotlivé varianty na naplnění cíle Programového prohlášení vlády, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro malé podniky, a to zejména v podobě snížení administrativní zátěže těchto podniků prostřednictvím zvýšení limitu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč.

##### Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Kritérium vyjadřuje, nakolik budou navržené varianty dopadat na podnikatelské prostředí z hlediska administrativní zátěže, a to zejména na podniky s omezenou hospodářskou činností. Administrativní zátěž podnikatelských subjektů je způsobena vznikem plátcovství a na to navazující povinností plnit řadu dalších administrativních úkonů, které plátcům ukládá zákon o dani z přidané hodnoty (podání přihlášky k registraci, daňového přiznání, kontrolního hlášení, vedení evidence pro účely daně z přidané hodnoty, vystavování daňových dokladů a další).



## 1.4 Vyhodnocení variant

### 1.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu

#### Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Tato varianta znamená nesplnění jednoho z cílů vyplývajících z Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu na 2 000 000 Kč.

#### Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Vzhledem ke skutečnosti, že variantou 0 nedochází k žádné změně stávající legislativy, nebude mít tato varianta vliv na snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele, neboť množství plátců bude stále přibližně stejné.

#### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Při zachování současného stavu nedojde ke snížení výše příjmů veřejných rozpočtů tím, že by došlo ke snížení počtu plátců daně z přidané hodnoty z titulu překročení obratu.

### 1.4.2 Varianta 1 – Navýšení limitu ročního obratu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty

#### Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Tato varianta znamená splnění jednoho z cílů vyplývajících z Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu na 2 000 000 Kč.

#### Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Při navýšení limitu ročního obratu na 2 000 000 Kč naroste počet osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty, tedy osob, které se nestanou plátcí, o cca 105 tis. Těmto osobám odpadne povinnost registrovat se jako plátcí a plnit řadu s plátcovstvím spojených povinností.

#### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Navýšením limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč dojde ke snížení příjmů veřejných rozpočtů v odhadované výši maximálně 10 mld. Kč ročně.

## 1.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 2.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 2).

Tabulka 1 - Vyhodnocení navržených variant

	Naplnění cíle Programového prohlášení vlády	Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele	Snížení příjmů veřejných rozpočtů
V0	2	2	1
V1	1	1	2

V zájmu naplnění jednoho z cílů Programového prohlášení vlády je nejlepším řešením navýšit limit pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na 2 000 000 Kč, tj. zvolit **variantu 1**.

Navrhovaná změna spočívající v navýšení limitu ročního obratu na 2 000 000 Kč povede ke snížení administrativní zátěže u malých podniků s omezenou hospodářskou činností, jelikož jim odpadne povinnost registrovat se jako plátcí a plnit řadu s plátcovstvím spojených povinností, pokud jejich obrat nepřesáhne 2 000 000 Kč. Se snížením počtu registrovaných plátců však dojde k výpadku inkasa DPH.

## **1.6 Implementace doporučené varianty a vynucování**

---

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další související zákony.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

## **1.7 Přezkum účinnosti regulace**

---

Účinnost navrhovaného opatření bude v praxi ověřována v rámci standardních činností správce daně.

## **1.8 Konzultace a zdroje dat**

---

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Další konzultace proběhnou v rámci vnějšího připomínkového řízení.

## **1.9 Kontakt na zpracovatele RIA**

---

Ing. Martina Matějková

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně

tel.: +420 257 042 404, e-mail: [Martina.Matejkova@mfc.cz](mailto:Martina.Matejkova@mfc.cz)

## **2 Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty**

---

### **2.1 Důvod předložení a cíle**

---

#### **2.1.1 Název**

Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

#### **2.1.2 Definice problému**

V souladu s Programovým prohlášením vlády je třeba v institutu kontrolních hlášení učinit parametrické změny, které odstraní, případně zmírní hlavní problémy plátců týkající se některých oblastí této úpravy, avšak při zachování efektivnosti a funkčnosti tohoto nástroje v boji s daňovými úniky (cílem není tento nástroj zrušit). Jednou z těchto oblastí je délka lhůty pro podání následného kontrolního hlášení, v němž má plátcé změnit nebo doplnit nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdit původní údaje na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, v délce 5 pracovních dnů. Jakkoli již v minulosti došlo k prodloužení této lhůty z 5 kalendářních dnů na 5 pracovních dnů, může být i tato lhůta na reakci plátce v některých situacích příliš krátká, což se více projevilo i v posledních letech v souvislosti s pandemií vyvolanou šířením viru SARS-CoV-2.

#### **2.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti**

V současné době má plátcé na podání následného kontrolního hlášení, v němž plátcé změní nebo doplní nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdí původní údaje na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty 5 pracovních dnů ode dne oznámení této výzvy (k oznámení viz § 101 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů). Tato úprava se vztahuje na všechny způsoby doručování.

Při stanovení délky této lhůty bylo třeba vzít v potaz limit daný 30 denní lhůtou na vrácení nadměrného odpočtu, v rámci níž je zapotřebí získané údaje prověřit, spárovat a v případě nesrovnalosti zareagovat (prostřednictvím výzvy k odstranění pochybností, resp. zahájením postupu k odstranění pochybností, nebo daňové kontroly) dříve, než dojde k vyměření daně na základě § 140 daňového řádu. Lhůta pro vrácení nadměrného odpočtu chtěla být zachována, rovněž ani nyní není cílem ji prodlužovat.

V této souvislosti je třeba uvést, že na základě zákona č. 300/2008 Sb., elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění účinném od 1. ledna 2023 (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), budou mít od roku 2023 povinně zřízenou datovou schránku všechny podnikající fyzické osoby, advokát, daňový poradce a další, kteří budou zapsáni do příslušné evidence nebo rejstříku, a rovněž právnické osoby zapsané v registru osob.

#### **2.1.4 Identifikace dotčených subjektů**

##### Plátcí

Úprava se dotkne pouze plátců DPH, protože pouze ti podávají kontrolní hlášení.

## Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

### **2.1.5 Popis cílového stavu**

Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády nalézt způsob, jak prodloužit lhůtu pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolních hlášení. S ohledem na zavedení povinné datové schránky pro podnikající fyzické osoby a právnické osoby od 1. ledna 2023 se další text zaměřuje pouze na úpravu lhůty v případě doručování do datové schránky.

### **2.1.6 Zhodnocení rizika**

V případě, že nedojde k úpravě v institutu kontrolních hlášení, nebude naplněno Programové prohlášení vlády. Rovněž nebude reagováno na nejčastější problémy na straně plátců, které se s některými oblastmi institutu kontrolního hlášení pojí.

## **2.2 Návrh variant řešení**

---

### Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 znamená zachování stávajícího stavu, tedy lhůty 5 pracovních dnů od doručení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty na podání následného kontrolního hlášení, v němž plátce změní nebo doplní nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdí původní údaje.

### Varianta 1 – Prodloužení stávající lhůty na 10 pracovních dnů

Prostřednictvím varianty 1 se bude hodnotit prodloužení stávající lhůty z 5 pracovních dnů na 10 pracovních dnů ode dne oznámení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty.

### Varianta 2 – Úprava lhůty na 17 kalendářních dnů

Druhá varianta počítá s prodloužením lhůty 5 pracovních dnů ode dne doručení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty na 17 kalendářních dnů ode dne dodání této výzvy do datové schránky plátce, tedy nikoli od doručení nebo od odeslání výzvy správcem daně, ale od okamžiku, kdy se dokument dostal do sféry adresáta, avšak ten se s ním dosud nemusel seznámit (doručení nastane v souladu s § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu). Tato varianta kombinuje délku lhůty, po níž nastane tzv. fikce doručení podle § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech, tedy 10 kalendářních dnů od dodání datové zprávy do datové schránky plátce a stávající délku lhůty na reakci na výzvu správce daně 5 pracovních dnů.

### **2.2.1 Přizpůsobení variant regulaci a její vynucování**

Vzhledem k tomu, že se žádná z navrhovaných variant nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, budou všechny navržené varianty dále analyzovány.

## **2.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů**

---

### **2.3.1 Identifikace nákladů a přínosů**

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- prodloužení prostoru pro reakci plátce,
- naplnění Programového prohlášení vlády,
- zvýhodnění aktivních plátců.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení.

### **2.3.2 Náklady**

#### N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Kritérium vyjadřuje, zda daná varianta může ohrozit funkčnost a efektivnost institutu kontrolních hlášení.

### **2.3.3 Přínosy**

#### P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Vzhledem ke snaze dát plátcům větší časový prostor k podání následného kontrolního hlášení, je tímto kritériem posuzováno, zda daná varianta může tento cíl naplnit.

#### P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tímto kritériem se hodnotí, zda bude navrženou úpravou naplněna některá položka z Programového prohlášení vlády.

#### P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Kritérium zohledňuje aktivitu plátců a včasnost seznámení se s obsahem výzvy.

## **2.4 Vyhodnocení variant**

---

### **2.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu**

#### P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta jakkoli nemění stávající stav, tudíž by nedošlo k prodloužení prostoru pro podání následného kontrolního hlášení.

#### P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta nenaplní Programové prohlášení vlády, neboť by nedošlo k žádné změně stávajícího institutu kontrolních hlášení.

#### P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Touto variantou nedojde ke zvýhodnění aktivity plátců, neboť stávající úprava jakkoli nezohledňuje, kdy plátce s výzvou seznámil, resp. lhůta se počítá od okamžiku doručení bez ohledu na skutečnost, zda došlo k doručení přihlášením se do datové schránky nebo na základě tzv. fikce doručení.

## N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Stávající varianta neznamená ohrožení funkčnosti kontrolních hlášení, neboť nedojde k jakékoli úpravě v jeho nastavení.

### **2.4.2 Varianta 1 – Prodloužení lhůty na 10 pracovních dnů**

#### P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta naplní kritérium prodloužení prostoru pro plátce na podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, a to o 5 pracovních dnů.

#### P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

#### P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Pouhým prodloužením lhůty z 5 na 10 pracovních dnů ode dne doručení výzvy správce daně nedojde k rozlišení toho, jak rychle se plátce s výzvou seznámí a tedy ke zvýhodnění aktivity plátců, protože lhůta se stále bude odvíjet od doručení.

## N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

S ohledem na délku lhůty pro vrácení nadměrného odpočtu (30 dnů od vyměření daně), jejíž prodloužení není na pořadu dne, a vzhledem ke všem úkonům, které musí v této lhůtě proběhnout, aby byl institut kontrolních hlášení funkční (zpracování dat získaných z kontrolních hlášení, párování dat s dalšími údaji, zpracování podnětů získaných z provedených analýz, vydání výzev správce daně), není možné dále posouvat aktuálně nastavenou lhůtu. Jakékoli prodloužení lhůty, včetně návrhu obsaženého ve variantě 1, bude mít za následek nefunkčnost systému kontrolních hlášení.

### **2.4.3 Varianta 2 – Úprava lhůty na 17 kalendářních dnů**

#### P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta naplní kritérium prodloužení prostoru pro plátce na podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, avšak pouze pro plátce, kteří se aktivně seznámí s výzvou správce daně dříve, než jim bude doručena prostřednictvím tzv. fikce doručení. Nejaktivnější plátci, tedy ti, kteří se s výzvou seznámí v den dodání, budou mít celých 17 dnů na podání následného kontrolního hlášení (oproti dnešním 5 pracovním dnům). Plátci, kterým bude doručeno na základě fikce doručení, budou mít 7 kalendářních dnů na podání následného kontrolního hlášení (obdobu dnešních 5 pracovních dnů, změna je dán sjednocením lhůty na kalendářní dny).

#### P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

#### P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Díky skutečnosti, že se lhůta pro podání následného kontrolního hlášení bude odvíjet od dodání výzvy do datové schránky plátce, nikoli od samotného doručení, budou plátci, kteří se s výzvou seznámí (bude jim doručena) dříve než nastane tzv. fikce doručení, zvýhodnění tím, že jim bude poskytnuta delší doba na podání následného kontrolního hlášení. Oproti stávajícímu stavu

mohou mít až 10 kalendářních dnů navíc. Zároveň v případě, že bude doručeno fikcí, bude i nadále zachována stejná reakční doba 7 kalendářních dnů (paralela ke stávajícím 5 pracovním dnům).

### N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Vzhledem ke skutečnosti, že lhůta 17 kalendářních dnů koreluje se stávající maximální lhůtou, v níž správce daně získá reakci plátce prostřednictvím následného kontrolního hlášení (fikce doručení v délce 10 kalendářních dnů + 5 pracovních dnů ode dne doručení výzvy), nedojde k ohrožení následného procesu, v rámci kterého dochází k párování dat, analýze dat a následnému vydání výzvy správce daně. Funkčnost tohoto nástroje tak nebude ohrožena.

## **2.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení**

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 2.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 3).

Tabulka 2 - Vyhodnocení navržených variant

	P1	P2	P3	N1
V0	3	3	3	1
V1	1	1	3	3
V2	2	1	1	1

S ohledem na vyhodnocení variant byla k realizaci zvolena **varianta 2**. Tato varianta poskytne plátcům DPH, kteří jsou aktivní a s výzvou správce daně se včas seznámí, dostatečný časový prostor na přípravu, sestavení a podání následného kontrolního hlášení, zároveň umožní naplnění Programového prohlášení vlády, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolního hlášení.

## **2.6 Implementace doporučené varianty a vynucování**

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další související zákony, s účinností od 1. ledna 2023.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

## **2.7 Přezkum účinnosti regulace**

Účinnost navrhovaného opatření bude v praxi ověřována v rámci standardních činností správce daně.

## **2.8 Konzultace a zdroje dat**

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Další konzultace proběhnou v rámci vnějšího připomínkového řízení.

## **2.9 Kontakt na zpracovatele RIA**

Ing. Mgr. Veronika Binarová

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně  
tel.: +420 257 044 257, e-mail: [Veronika.Binarova@mfcf.cz](mailto:Veronika.Binarova@mfcf.cz)



## **3 Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením**

---

### **3.1 Důvod předložení a cíle**

---

#### **3.1.1 Název**

Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

#### **3.1.2 Definice problému**

V souladu s Programovým prohlášením vlády je třeba v institutu kontrolních hlášení učinit parametrické změny, které odstraní, případně zmírní hlavní problémy plátců týkající se některých oblastí této úpravy, avšak při zachování efektivnosti a funkčnosti tohoto nástroje v boji s daňovými úniky (cílem není tento nástroj zrušit). Jednou z těchto oblastí je výše pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením upravená v ustanovení § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty. Stávající konstrukce má bezpochyby řadu výhod stran jednodušší správy těchto pokut, rovněž stran právní jistoty, předvídatelnosti a nulového rizika libovůle ze strany správce daně díky dopředu zákonem jasně a pevně stanovené výše pokuty za zákonem stanovené porušení povinnosti. Avšak sama o sobě nezohledňuje rozdílnost plátců. Pokuta ve výši 30 000 Kč bude mít jistě větší vliv na fyzickou osobu, drobného živnostníka, který svou činnost provozuje zcela sám, a právnickou osobu, která zaměstnává několik zaměstnanců, kde je jednodušší zajistit příkladně z důvodu nemoci zastupitelnost osoby podávající kontrolní hlášení. Zákon o dani z přidané hodnoty sice obsahuje nástroj, kterým dochází ke zmírnění ukládaných sankcí, a to prominutí pokuty podle § 101k zákona o dani z přidané hodnoty. Jedná se však o nástroj aplikovatelný *ex post*, tedy až poté, co byla pokuta uložena a uhrazena.

#### **3.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti**

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje úpravu pokut v případě porušení povinnosti související s kontrolním hlášením, a to v ustanovení § 101h. Jedná se o pokuty vznikající ze zákona (*ex lege*) v zákonem stanovené výši podle závažnosti porušení povinností. Správce daně tak nemá prostor pro správním uvážení ohledně její výše. Výše těchto pokut je stanovena ve výši (i) 1 000 Kč v případě pozdního podání kontrolního hlášení bez výzvy správce daně, (ii) 10 000 Kč, je-li kontrolní hlášení podáno až v náhradní lhůtě na základě výzvy správce daně, (iii) 30 000 Kč, pokud není podáno následné kontrolní hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, a (iv) ve výši 50 000 Kč v případě, že není kontrolní hlášení podáno ani v náhradní lhůtě.

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje určité zmírnění dopadu těchto pokut prostřednictvím (i) „prominutí“ první pokuty ve výši 1 000 Kč v kalendářním roce (vyločení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101j zákona o dani z přidané hodnoty) a (ii) prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101k zákona o dani z přidané hodnoty v případě pokut ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč a 50 000 Kč, pokud k nepodání došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit. Bližší vymezení důvodů pro prominutí je stanoveno v pokynu Generálního finančního ředitelství k prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení.

### **3.1.4 Identifikace dotčených subjektů**

#### Plátcí

Úprava se dotkne pouze plátců DPH, protože pouze ti podávají kontrolní hlášení.

#### Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

### **3.1.5 Popis cílového stavu**

Výše pokut podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty je stanovena za porušení povinnosti bez zohlednění velikosti subjektu, kterému je pokuta ukládána. Dopad výše pokuty se diametrálně liší podle toho, komu je pokuta uložena. Pokuta ve výši 30 000 Kč bude mít zcela jiný dopad, je-li uložena živnostníkovi, nebo akciové společnosti, kde je předpoklad, že druhý subjekt dosahuje vyššího obrátu a je schopen zajistit zastupitelnost zaměstnanců z důvodu čerpání dovolené nebo nemocenské. Cílem je proto již při vzniku pokuty rozlišit, komu je ukládána a v případě živnostníků, resp. společnosti s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba (tedy alternativa živnostníka, který svou činnost většinou standardně provozuje svépomocí), tuto výši snížit, neboť na tyto subjekty je její dopad nejmarkantnější.

V dalším textu se zohledňují pouze pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty, neboť v případě pokuty ve výši 1 000 Kč je výše této pokuty dostatečně nízká i pro živnostníky, resp. společnosti s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba.

### **3.1.6 Zhodnocení rizika**

V případě, že nedojde k úpravě v institutu kontrolních hlášení, nebude naplněno Programové prohlášení vlády. Rovněž nebude reagováno na nejčastější problémy na straně plátců, které se s institutem kontrolních hlášení pojí.

## **3.2 Návrh variant řešení**

---

#### Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 znamená zachování stávajícího stavu, tedy ukládání pokuty ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč nebo 50 000 Kč všem plátcům bez rozdílu.

#### Varianta 1 – Stanovení poloviční výše pokuty ze zákona

Druhá varianta spočívá v úpravě zákona o dani z přidané hodnoty tak, že přímo z textu zákona tohoto zákona bude plynout, že fyzickým osobám a společnostem s ručením omezeným s jediným společníkem, který je fyzickou osobou, se uloží pokuta v poloviční výši. V ostatním zůstává stávající úprava beze změny.

#### Varianta 2 – Stanovení výše pokuty rozhodnutím správce daně na základě rozmezí dané zákonem

Tato varianta pracuje se stanovením intervalu, v jehož rámci bude moci správce daně v rámci rozhodnutí zvolit výši pokuty v návaznosti na konkrétního plátce a situaci, za níž došlo

k porušení povinnosti. Zákon o dani z přidané hodnoty bude obsahovat pouze rozmezí výše pokuty, konkrétní výše bude vždy stanovena rozhodnutím správce daně. Konkrétní výše pokuty tak nebude plynout ze zákona, nebude dopředu známá.

### **3.2.1 Přizpůsobení variant regulaci a její vynucování**

Vzhledem k tomu, že se žádná z navrhovaných variant nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, budou všechny navržené varianty dále analyzovány.

## **3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů**

---

### **3.3.1 Identifikace nákladů a přínosů**

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- zmírnění dopadu výše pokuty,
- naplnění Programového prohlášení vlády.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- administrativní zátěž na straně správce daně,
- předvídatelnost a korupční potenciál.

### **3.3.2 Náklady**

#### N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Kritérium vyjadřuje, zda daná varianta zvýší administrativní náročnost na straně správce daně.

#### N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Kritérium vyjadřuje, zda je daná úprava předvídatelná a jaký je její korupční potenciál.

### **3.3.3 Přínosy**

#### P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Přínosem, který se zde posuzuje, je, zda daná varianta zohlední dopad výše pokuty na fyzické osoby (živnostníky) a společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou a tento dopad na tyto subjekty zmírní.

#### P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tímto kritériem se hodnotí, zda bude navrženou úpravou naplněna některá položka z Programového prohlášení vlády.

## **3.4 Vyhodnocení variant**

---

### **3.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu**

#### P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta jakkoli nemění stávající stav, tudíž nedojde ke zmírnění dopadu výše pokuty.

## P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta nenaplní Programové prohlášení vlády, neboť by nedošlo k žádné změně stávajícího institutu kontrolních hlášení.

### N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Stávající varianta neznamená zvýšení administrativní zátěže na straně správce daně.

### N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Stávající varianta je předvídatelná a korupční potenciál je zde minimální, neboť výše je zřejmá a plyne ze zákona a správce daně ji nemůže vydáním platebního výměru ovlivnit.

## **3.4.2 Varianta 1 – Stanovení poloviční výše pokuty ze zákona**

### P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta znamená zmírnění dopad výše pokuty tím, že fyzickým osobám a společnostem s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou bude uložena pokuta v poloviční výši.

## P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

### N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Doplněním poloviční výše pokuty dojde k mírnému zvýšení administrativní náročnosti na straně správce daně související s rozlišováním, zda se jedná o fyzickou osobu či společnost s ručením omezeným s jedním společníkem fyzickou osobou nebo ne. Avšak zvýšení bude minimální, neboť zbývající systém ukládání pokut zůstává zachován.

### N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Varianta 1 je předvídatelná a korupční potenciál je zde minimální, neboť výše je zřejmá a plyne ze zákona a správce daně ji nemůže vydáním platebního výměru ovlivnit.

## **3.4.3 Varianta 2 – Stanovení výše pokuty rozhodnutím správce daně na základě rozmezí dané zákonem**

### P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta zmírňuje dopad výše pokuty na fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou tím, že správci daně umožňuje uložit výši pokuty v návaznosti na povaze plátce. Zároveň její rozsah je širší, neboť umožňuje správci daně výši pokuty stanovit v případě všech plátců.

## P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

### N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Tato varianta zvýší administrativní zátěž na straně správce daně ve značné míře, neboť namísto stávajícího do určité míry automatizovaného zpracování a vydávání platebních výměrů s výši pokuty plynoucí přímo ze zákona bude muset správce daně posuzovat poměry daného plátce ještě před vydáním platebního výměru. Tato varianta znamená značný zásah do nastavení

stávajícího systému a mohla by způsobit opoždění ve vydávání platebních výměrů a v konečném důsledku funkčnost institutu kontrolních hlášení.

## N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Varianta 2 vykazuje vyšší míru nepředvídatelnosti finální výše pokuty, kterou by uložil správce daně tím, že zákon bude upravovat pouze rozmezí. Zároveň se tím rozšiřuje prostor pro vyšší korupční potenciál na straně správce daně, který bude rozhodovat o výši uložené pokuty ze zákonem stanoveného rozmezí.

### 3.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 3.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 3).

Tabulka 3 - Vyhodnocení navržených variant

	P1	P2	N1	N2
V0	3	3	1	1
V1	1	1	2	1
V2	2	1	3	3

S ohledem na vyhodnocení variant byla k realizaci zvolena **varianta 1**. Tato varianta zmírní dopad výše pokuty na fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou a zároveň umožní naplnění Programového prohlášení vlády, a to při minimálním navýšení administrativní zátěže na straně správce daně a při zachování předvídatelnosti právní úpravy a minimálního korupčního potenciálu.

### 3.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další související zákony, s účinností od 1. ledna 2023.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

### 3.7 Přezkum účinnosti regulace

Účinnost navrhovaného opatření bude v praxi ověřována v rámci standardních činností správce daně.

### 3.8 Konzultace a zdroje dat

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Další konzultace proběhnou v rámci vnějšího připomínkového řízení.

### 3.9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Mgr. Veronika Binarová

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně

tel.: +420 257 044 257, e-mail: [Veronika.Binarova@mfc.cz](mailto:Veronika.Binarova@mfc.cz)

## B Daně z příjmů

---

### 1 Zvýšení limitu pro paušální režim

---

#### 1.1 Důvod předložení a cíle

---

##### 1.1.1 Název

Zvýšení limitu pro paušální režim.

##### 1.1.2 Definice problému

Programové prohlášení vlády vedle záměru zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na dva miliony korun připojilo i záměr rozšíření institutu paušální daně, a to zvýšením limitu na hranici odpovídající zvýšenému obratu k povinné registraci k dani z přidané hodnoty.

##### 1.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Na základě přijatého zákona č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní, došlo s účinností od 1. ledna 2021 k zavedení institutu paušální daně využitelného poplatníky daně z příjmů fyzických osob.

Základním cílem zavedení institutu paušální daně (pojem zahrnuje i paušalizaci povinného pojistného) je úspora administrativních a finančních nákladů poplatníků daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných a zároveň posílení jejich právní jistoty vůči správci daně. Základním principem je jedna platba vůči správci daně bez nutnosti podávání daňového přiznání a souvisejících přehledů k veřejným pojistným a s minimalizací kontrolních činností ze strany správce daně. Prostřednictvím jedné měsíční paušální platby je splněna povinnost poplatníka k dani z příjmů i povinnost k veřejným pojistným.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti se mohou dobrovolně rozhodnout, za splnění určitých zákonem stanovených podmínek (zejména příjmy za předcházející zdaňovací období do limitu 1 mil. Kč a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty), vstoupit do tzv. paušálního režimu. Poplatníci v paušálním režimu platí každý měsíc správci daně paušální zálohu, která je stanovena pro všechny v jednotné částce a zahrnuje zálohu na daň z příjmů, na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na zdravotní pojištění. Poplatník tak zasílá na stanovený účet u příslušného správce daně pouze jednu platbu.

Výše měsíční paušální zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí zákonem stanovenou částku 100 Kč, výše záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na veřejné zdravotní pojištění poplatníků v paušálním režimu jsou upraveny právními předpisy upravujícími tato pojištění a vycházejí z minimálních vyměřovacích základů pro tato pojištění. V případě záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je výše záloh odvozena od minimálního měsíčního vyměřovacího základu (25 % průměrné mzdy) zvýšeného o 15 % a v případě záloh na pojistné na veřejné zdravotní pojištění je výše záloh odvozena od 1/12 minimálního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné (50 % průměrné mzdy).

Vstoupí-li poplatník platně do paušálního režimu, neznamená to automaticky, že jeho daň bude rovna paušální dani. Poplatník má za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani pouze za

splnění určitých podmínek (zejména dodržení nepřekročení limitu příjmů 1 milionu Kč za dané zdaňovací období a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty). Při dodržení zákonem stanovených podmínek pro paušální daň má poplatník za dané zdaňovací období daň rovnou paušální dani, která se rovná součtu měsíčních záloh na daň z příjmů, které platil v průběhu zdaňovacího období, a jeho pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění se také rovná součtu příslušných měsíčních záloh.

Současně je poplatníkovi poskytnuta možnost platit pojistné na důchodové pojištění nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, aby se mohl rozhodnout, v jaké výši bude na pojistném na důchodové pojištění přispívat do systému sociálního zabezpečení, a tím mohl ovlivnit výši důchodů, které mu následně poplynou na základě zákona o důchodovém pojištění. Toto pojistné na důchodové pojištění placené nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, které není součástí paušálních záloh, je spravováno odděleně od paušálních záloh paušálních veřejných pojistných okresní správou sociálního zabezpečení.

#### **1.1.4 Identifikace dotčených subjektů**

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Dotčenými subjekty jsou poplatníci daně z příjmů fyzických osob s vymezenými příjmy ze samostatné činnosti a bez jiných příjmů, kteří nejsou společníkem společnosti (veřejné obchodní společnosti či komplementář komanditní společnosti).

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce daně

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Finanční správy České republiky, jimž je svěřena působnost a pravomoc v rámci zákona o daních z příjmů.

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce pojistného

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Správy sociálního zabezpečení a její okresní pobočky a dále zdravotní pojišťovny.

#### **1.1.5 Popis cílového stavu**

V návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády zaměřené na podporu podnikání směřované do zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty na 2 mil. Kč s navazující úpravou obdobnou zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního režimu v působnosti daně z příjmů fyzických osob s provázáním na povinnosti v oblasti pojistných. Záměrem je tedy zvýšení limitu hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.

Jednou z podmínek pro vstup do paušálního režimu je skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty, a z toho důvodu byl také původní limit příjmů pro vstup do paušálního režimu stanoven na 1 mil. Kč. Paušální režim má pomáhat zejména menším poplatníkům, které administrativa spojená s daní z příjmů fyzických osob a veřejnými pojistnými výrazně zatěžuje, ale pokud je poplatník plátcem daně z přidané hodnoty, jeho podnikatelská činnost je již takového rozsahu, že není nutné mu stanovit úlevu v podobě paušálního režimu. Pokud tedy nyní bude vznikat povinné plátcovství daně z přidané hodnoty až od 2 mil. Kč, je vhodné stejně zvýšit i limit příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu.

S ohledem na toto již poměrně široké rozšíření možného působení paušálního režimu je záměrem daň v paušální výši stanovit poplatníkům daně z příjmů fyzických osob s velmi širokým rozpětím příjmů, nebude však již všem stanovena ve stejné výši, ale budou zavedena 3 pásma paušálního režimu odvozená od výše a charakteru příjmů poplatníka. V každém pásmu budou poplatníci platit jinou výši paušálních záloh a v návaznosti na to tedy budou jinak vysoké i jejich daně a veřejná pojistná.

První pásmo bude určené pro přihlášení se ke vstupu poplatníka, jehož příjmy ze samostatné činnosti za předcházející zdaňovací období nepřesáhly 1 mil. Kč, přičemž nebude rozhodné, z jaké samostatné činnosti jeho příjmy plynou. Do tohoto pásma rovněž budou moci vstoupit dále poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % z příjmů, a poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů.

Do druhého pásma se bude moci přihlásit poplatník, jehož příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 1,5 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti pocházejí. Zvýšený limit 2 mil. Kč platí pro poplatníky, kteří měli 75 % příjmů, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % příjmů.

Do třetího pásma potom budou moci vstoupit všichni poplatníci, kteří splní podmínky vstupu do paušálního režimu, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly 2 mil. Kč.

Paušální záloha pro první pásmo zůstane ve stejné výši, jako byla doposud pro všechny poplatníky v paušálním režimu. Paušální zálohy pro druhé a třetí pásmo budou vyšší a i pro veřejná pojistná budou stanoveny v pevné částce, tedy nenavázané na minimální pojistná podle příslušných zákonů.

Podmínkou pro to, aby byla daň poplatníka rovna paušální dani, je vždy splnění podmínek pro pásmo paušálního režimu. Podmínky se nezmění oproti dosavadnímu právnímu stavu, změna však nastává v maximální výši příjmů ze samostatné činnosti, kterých může poplatník dosáhnout, a to v závislosti na pásmu paušálního režimu, ve kterém je, nebo v závislosti na kterém chce mít paušální daň stanovenu.

Oproti stávajícímu režimu se s ohledem na nově zaváděná pásma paušálního režimu zavedou možnosti přestupu mezi pásmy v závislosti na dosahovaných příjmech, a to jak ve směru do pásma s vyššími příjmy, tak i naopak. Výše paušální daně tedy nebude vždy odpovídat součtu záloh zaplacených v průběhu zdaňovacího období, takže dojde k doplacení, resp. vrácení části daně, s možností setrvání v paušálním režimu. Tyto změny budou doprovázeny podáním oznámení o jiné výši paušální daně. Poplatník tedy bude moci mít daň rovnu paušální dani a paušální veřejná pojistná kdykoli, kdy bude v paušálním režimu a jeho příjmy nepřesáhnou hranici 2 mil. Kč, protože ještě zpětně po skončení zdaňovacího období bude moci napravit to, že vstoupil do pásma paušálního režimu, jehož podmínky nakonec za dané zdaňovací období nesplní. Situace pro něj však bude v takovém případě komplikovanější v tom, že bude podávat další oznámení a část daně a veřejných pojistných dopláčet.

Vstup do zvoleného pásma poplatník uvede v oznámení o vstupu do paušálního režimu. Ke zvolenému pásmu se naváží jak podmínky pro vstup do paušálního režimu, tak výše paušálních záloh za dané zdaňovací období. Poplatník musí zůstat po celé zdaňovací období v jednom pásmu. Změna zvoleného pásma bude možná pouze od začátku dalšího zdaňovacího období a bude podmíněna tím, že poplatník v předcházejícím zdaňovacím období splní limity pro nově zvolené pásmo, a podáním oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, a to do desátého dne zdaňovacího období, od kterého má ke změně dojít. Bez podání tohoto oznámení



nebude možné změnit zvolené pásmo. Ke změně pásma dále dojde v situaci, kdy bude podáváno oznámení o jiné výši paušální daně z důvodu, že poplatník ve skončeném zdaňovacím období překročil rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu. Poplatník pak bude v tom pásmu paušálního režimu, jehož podmínky v uplynulém zdaňovacím období splnil a které uvedl v oznámení, tedy ve vyšším pásmu.

Nově bude také nastaveno společné oznámení o ukončení paušálního režimu.

### **1.1.6 Zhodnocení rizika**

Hlavním znakem zavedení režimu paušální daně je zjednodušení administrativy. V případě ponechání stávajícího stavu nedojde k jejímu dalšímu rozšíření na širší okruh poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti a proklamované podpoře podnikání zohledněné programovým prohlášením v souvislosti se zvýšením limitu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na částku 2 mil. Kč. Určitým rizikem je však také možnost nepřiměřených dopadů do veřejných rozpočtů při neusměrněném přechodu zaměřujícím se pouze na zvyšující limit umožňující vstup do režimu paušální daně.

## **1.2 Návrh variant řešení**

---

S ohledem na uvedená rizika jsou navrhována 3 možná řešení zohledněná dílčími variantami 0, 1 a 2

### Varianta 0 – zachování současného stavu

Varianta 0 vychází ze současné právní úpravy, zachovávající stávající nastavený limit pro vstup do režimu paušální daně, tj. poplatník měl za bezprostředně předcházející zdaňovací období příjmy ze samostatné činnosti do výše 1 mil. Kč.

### Varianta 1 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč

Při variantě 1 se umožní vstoupit a využít režimu paušální daně poplatníkům s dosahovanými příjmy za bezprostředně předcházející zdaňovací období ze samostatné činnosti do výše 2 mil. Kč bez jakýchkoliv závislostí na druhu činnosti s rozdílnými nároky na daňové výdaje, tj. bez jakýchkoliv omezujících podmínek mimo základní podmínku výše dosahovaných příjmů.

### Varianta 2 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč s rozdělením do pásem určujících výši paušální daně v závislosti na výši a druhu dosahovaných příjmů ze samostatné činnosti

Tato varianta s ohledem na nepředvídatelnost rozsahu využití, kdy by záměr dalšího snížení administrativy byl potlačován prvkem optimalizace daňového zatížení, počítá s nastavením určitých kritérií zohledněných do tří pásem paušálního režimu daných výši dosahovaných příjmů a jednotlivých druhů činností s rozdílným rozsahem daňově uznatelných výdajů. Tato pásma by byla reprezentována přiřazením výše paušální daně.

Žádná z předložených variant není v rozporu s ústavním pořádkem a žádná se nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, proto budou všechny varianty dále analyzovány.

## **1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů**

---

### **1.3.1 Identifikace nákladů a přínosů**

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání,
- snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Z analýzy rizik pak vyplynulo další kritérium:

- snížení příjmů veřejných rozpočtů.

### **1.3.2 Náklady**

#### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Kritérium vyjadřuje, zda dojde danou změnou ke snížení příjmů veřejných rozpočtů.

### **1.3.3 Přínosy**

#### Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Kritérium vyjadřuje, jaký vliv budou mít jednotlivé varianty na naplnění záměru Programového prohlášení vlády, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro snížení administrativní zátěže těchto malých a středních podnikatelů, a to zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.

#### Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Kritérium vyjadřuje, do jaké míry ovlivní navržené varianty administrativní zátěž pro okruh podnikatelů pohybujících se svými dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti v rozmezí 1 až 2 mil. Kč a v závislosti na předpokládaném zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty.

## **1.4 Vyhodnocení variant**

---

### **1.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu**

#### Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Nesplněním této varianty nedojde k realizaci jednoho ze záměrů Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu poplatníků daně z příjmů fyzických osob na částku 2 mil. Kč.

#### Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Protože variantou 0 nedojde k žádné změně stávajícího rozsahu nastavení paušálního režimu, není tato varianta provázena žádným vlivem na snížení administrativní zátěže. Za těchto podmínek bude stávající paušální režim využívat shodný okruh poplatníků.

#### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Z hlediska příjmové stránky veřejných rozpočtů při zachování současného stavu nedojde ke snížení výše příjmů veřejných rozpočtů.

## **1.4.2 Varianta 1 – Zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč**

### Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Přijetím této varianty dojde k realizaci záměru nastaveného Programovým prohlášením vlády v oblasti veřejných financí a části zaměřené na podporu zaměstnanců a podnikání s realizací spojeného záměru zvýšení hranice pro registraci DPH a zvýšení hranice pro vstup do paušálního režimu malých a části středních podnikatelů na shodnou částku 2 mil. Kč.

### Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021, snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných.

### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Realizací zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč dojde v rámci přechodu poplatníků do nového režimu ze stávajícího stanovení odvodových povinností prostřednictvím vypočteného základu daně z příjmů fyzických osob k poklesu v oblasti výběru daně z příjmů a tím i naplňování veřejných rozpočtů.

## **1.4.3 Varianta 2 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč s rozdělením do pásem určujících výši paušální daně v závislosti na výši a druhu dosahovaných příjmů ze samostatné činnosti**

### Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Přijetím této varianty dojde k realizaci záměru nastaveného Programovým prohlášením vlády v oblasti veřejných financí a části zaměřené na podporu zaměstnanců a podnikání s realizací spojeného záměru zvýšení hranice pro registraci DPH a zvýšení hranice pro vstup do paušálního režimu malých a části středních podnikatelů na shodnou částku 2 mil. Kč.

### Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021, snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných. Toto rozšiřující snížení administrativní náročnosti je nepatrně poznamenáno zavedením 3 pásem pro určení výše odvodové povinnosti na paušální dani, jež má za význam i potlačení prvku optimalizace daňového zatížení.

### Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Realizací zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč dojde v rámci přechodu poplatníků do nového režimu ze stávajícího stanovení odvodových povinností prostřednictvím vypočteného základu daně z příjmů fyzických osob k poklesu v oblasti výběru daně z příjmů a tím i naplňování veřejných rozpočtů. Tento očekávaný pokles je redukován zavedením 3 pásem pro určení výše odvodové povinnosti na paušální dani.

## 1.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

---

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole A2.4. Nejde o snahu jednoznačně kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit rovněž i vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti čísla od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 2).

Tabulka 4 - Vyhodnocení navržených variant

	Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikatelů	Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů	Snížení příjmů veřejných rozpočtů
V0	2	2	1
V1	1	1	2
V2	1	1	1

Protože prvořadým cílem je realizace záměrů vytyčených Programovým prohlášením vlády a zachování pokračujícího trendu ve snižování administrativní zátěže, je **zvolena varianta 2**.

Navrhovaná změna spočívající v navýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč, spojeného s rovnocenným navýšením ročního obrátu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty, povede ke snížení administrativní zátěže u malých a středních podniků, především ve zjednodušení jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných. Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu dochází však k poklesu v naplňování příjmů veřejných rozpočtů.

## 1.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

---

Za účelem implementace bude přijata novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a subsidiárně podle daňového řádu.

## 1.7 Přezkum účinnosti regulace

---

Účinnost navrhovaného opatření bude v praxi ověřována v rámci standardních činností správce daně.

## 1.8 Konzultace a zdroje dat

---

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Další konzultace uskutečněny v rámci vnějšího připomínkového řízení.

## 1.9 Kontakt na zpracovatele RIA

---

Ing. Hana Čuríková

Ministerstvo financí, odbor 15 – Daně z příjmů a účetnictví

tel.: +420 257 042 796, e-mail: [Hana.Curikova@mfcz.cz](mailto:Hana.Curikova@mfcz.cz)

Ing. Stanislav Špringl

Ministerstvo financí, odbor 15 – Daně z příjmů a účetnictví  
tel.: +420 257 044 837, e-mail: [Stanislav.Springl@mfc.cz](mailto:Stanislav.Springl@mfc.cz)